…ag 17 November 1941 — DAGBLAD — 58ste Jaargang, No. 3454

AMIGOE DI CURAÇAO

…t End Restaurant — …e fijnste Schotels …ge en Nette bediening

Dit blad verschijnt dagelijks behalve 's Zondags)
Abonnementsprijs voor het Gebiedsdeel fl. 1.50 per maand (Aruba fl. 2.—) bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers fl. 0.10.

Adm.: Tel. 1550. Redactie: Tel. 1858.
Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 16—18 uur.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29.
Adres Postbus 80, Willemstad.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij.

Kantoor Verenigde Staten: M. D. BROMBERG & Ass. Inc. 19 to 25 West 44th Street, New York N. Y.
Kantoor voor Redactie en Administratie Aruba: J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38

Voor een rustig zitje naar WEST END Daktuin of Foyer

…eki Tojo: Japan wilde altijd vrede.

…devoering van Von Papen blijkt, dat de Duitsers in Zuid Rusland achter het net visten.

…ntrale sector vriezen Nazies nu al dood.

…-marine maakt Duits koopvaardijschip buit.

…ECH VAN JAPANSEN PREMIER.

…een redevoering, die Premier …van Japan, gisteren hield, …hij dat Manchukuo steeds …geworden op zijn fundamen… …de vestiging. De Premier …Niet minder dan 13 landen …Manchukuo en de internatio… …van dat land erkend, ter… …nationale welvaart steeds ver… …wordt.

…leidt Japan militaire ope… …tegen het Chungking-régime …werpen. De fundamentele po… …Japan ten opzichte van de …affaire bestaat uit het vesti… …een samenwerking tussen …China, daardoor de stabili… …verzekerend in Oost-Azië en ver… …van de welvaart in dit gebied. …verdrag waarin de relaties wor… …geregeld, werd enige tijd geleden …tussen de Japanse Regering …Nationale Regering van China …Nanking-regering van Wang …Wei).

…is het besluit van de Imperiale …om de samenwerking uit te …de Nationale Regering van …verder te versterken. Gelijk de …volle beëindiging van de Chi… …affaire heeft Japan groot belang …zuidelijke streken en eveneens …Zuidelijke Zeeën. Na het uit… …de Europese oorlog heeft …elke poging aangewend om te …den, dat het conflict zich zou …naar het Oosten, van het …uitgaande, dat de vrede in …over het algemeen moet …bewaard.

…Japans-Russische neutraliteits… …werd in April van dit jaar ge… …en had tot doel de veiligheid …Noorden overeenkomstig deze …te verzekeren. Hoewel daarna …moeilijkheden uitbraken tussen …en de Sovjet-Unie heeft on… …ering deze politiek volgehouden …veiligheid in het Noorden te be… …Het is Japans beslissing om …mogelijke middelen niet slechts …aak van factoren te voorkomen, …de vrede in het Noorden kunnen …doch ook de ontwikkeling …een situatie, die in de rechten en …van Japan zou kunnen be…

…betreft de gebieden in de Zui… …Zeeën, heeft de Imperiale Re… …met succes bemiddeld in de re… …van het grensgeschil tussen …en Frans Indo-China en …nauwe politieke en economi… …relaties gevestigd met Frans Indo… …Dit werd verder besloten met …Franse Protocol voor de gezamen… …defensie van Frans Indo-China …hoofd te bieden aan de inter… …situatie, waartegenover dat …zich gesteld zag, toen deze ern… …veiligheid van Frans Indo… …en dientengevolge de kalmte in …Azië en de veiligheid van Japan …bedreigen: Wij hebben …Kurusu als speciale Ambassadeur …Frans Indo-China gezonden om …nauwere vriendschap te sluiten …Japan en dat land. Wij hebben …economische relaties met Thai… …versterkt en ernaar gestreefd de …samenwerking tussen de twee landen …bevorderen door het inwisselen van …ambassadeurs.

…is echter zeer te betreuren, dat …boosaardige propaganda moest …gevoerd door derde mogend… …waardoor Japan wordt voorge… …als koesterende agressieve plan… …tegen die gebieden. Ongetwijfeld …hebben de volken van Oost-Azië de …bedoelingen van Japan en willen …nieuwe orde in Oost-Azië te vestigen. …Japan concentreert alzo zijn eerlijke …poginen voor een succes… …beëindiging van de Chinese af… …en het vestigen van een nieuwe …in Oost-Azië. Doch toen onze …in deze zomer het Zuidelijk deel …Frans Indo-China binnenkwamen overeenkomstig het protocol voor de gemeenschappelijke defensie als boven genoemd, verkozen Groot-Britannië en de Verenigde Staten het te beschouwen als een bedreiging voor hun gebieden en bevroren zij de Japanse credieten in hun landen, hetgeen gelijk staat met het verbreken der economische relaties.

De Britse Dominions en Koloniën volgden het voorbeeld en ook Nederlands Oost-Indië nam gelijksoortige maatregelen. Groot-Britannië en de Verenigde Staten zijn zelfs zo ver gegaan omsingelende posities te vestigen door Australië, Nederlands Oost-Indië en het Chungking-régime over te halen daaraan mee te doen. De internationale situatie waartegenover Japan zcih aldus gesteld ziet, wordt elke dag spannender en de druk — waarnaar hierboven gerefereerd — van Groot-Britannië en de Verenigde Staten op ons land vormt inderdaad een ernstige quaestie, welke zelfs het bestaan van ons Imperium aantast. In verband daarmede wens ik de aandacht van eenieder hier en in het buitenland erop te vestigen, dat niettegenstaande dergelijke ontwikkelingen, de Imperiale Regering — gedwongen door het hoge motief om de vrede in de wereld en vooral in de Stille Oceaan te bewaren — haar uiterste pogingen in het werk heeft gesteld om de moeilijke situatie te boven te komen.

Sedert het begin van de Chinese affaire zijn de Japans-Amerikaanse relaties steeds slechter geworden zodat, tenzij op tijd hieraan een eind gemaakt, de situatie mogelijk zal kunnen eindigen met een ramp. Indien dit eventueel zou gebeuren zal er veel leed ontstaan, niet alleen voor de landen in de Stille Oceaan, doch zelfs voor het gehele mensdom.

Gelijk altijd verlangende naar vrede heeft de Japanse Regering sedert April laatstleden besprekingen gevoerd met de Regering der Verenigde Staten teneinde te geraken tot een fundamentele regeling der Japans-Amerikaanse relaties.

Het vroegere cabinet deed ernstige pogingen om de besprekingen tot zulk een succesvol einde te leiden vooral met een oog op de gespannen toestand, die in de zomer van dit jaar erger werd, doch er kwam geen overeenkomst tussen de twee landen.

Het huidige cabinet heeft, teneinde de vrede in de Stille Oceaan te bewaren, besloten de besprekingen voort te zetten, die nog in voortgang zijn. Het spijt mij, dat ik niet de vrijheid heb op dit ogenblik de biezonderheden der besprekingen te onthullen. Doch ik ben van mening, dat een vriendschappelijke beëindiging in het geheel niet mogelijk is, indien de Regering van de Verenigde Staten even oprecht de vrede wenst te bewaren als de Imperiale Regering en verder Japans natuurlijke vereisten en zijn positie in Oost-Azië te begrijpen en de situatie beschouwen in het licht der werkelijkheid. Bovendien zijn de inzichten van de beide landen over het algemeen duidelijk gemaakt door de besprekingen, die thans langer dan 6 maanden duren en dientengevolge geloof ik, dat het der Regering van de Verenigde Staten duidelijk moet zijn, dat — zelfs gezien uit een technisch oogpunt — het niet nodig is hierna nog veel tijd te verspillen aan de besprekingen.

De Japanse Regering doet de beste pogingen om de besprekingen op succesvolle wijze te beëindigen, doch er is natuurlijk een grens aan onze verzoeningsgezinde houding.

Zou het zich voordoen, dat hierdoor het bestaan van het Imperium in gevaar komt of het prestige van Japan als grote mogendheid ermee gepaard gaat, dan hoeft niet gezegd te worden, dat Japan bewust en vastbesloten hieraan het hoofd moet bieden. Wat mijzelf betreft, heb ik de onderhandelingen op mij genomen met een hecht besluit betreffende dit punt. Japan ziet zich thans gesteld tegenover een onvergelijkelijk moeilijke situatie en het is nodig, dat het gehele land de krachten samenspant om deze te boven te komen. De nationale defensie en de diplomatiek zijn onverbreekbaar, terwijl de binnen- en buitenlandse politiek tegen elkaar opwegen. Nooit is de noodzaak voor de mobilisatie van de totale sterkte van de natie dringender gevoeld dan nu. Daarom hoop ik oprecht, dat de 100.000.000 van mijn medelandgenoten hun volledige steun en samenwerking zullen verlenen" (Tokio, (AP) 16.11.

BEWERINGEN VAN FRANZ VON PAPEN.

De Britse radio deelde mede, dat Franz Von Papen, de Duitse Ambassadeur in Turkije, uitdrukking heeft gegeven aan de Duitse aandrang, dat Turkije neutraal blijft, zodat dit land als bemiddelaar zou kunnen optreden, zodra een bemiddeling in de oorlog met Rusland nodig zal zijn. Von Papen zeide: „De Russische campagne is een moeilijke onderneming. Er zijn ups en downs, doch Duitsland zal overwinnen. Rusland zal verpletterd worden en zal wapenstilstand vragen." Hieraan voegde de omroeper toe: „Von Papen gaf toe, dat Stalins verschroeide aarde politiek op cynische wijze is toegepast en dat daardoor de Duitsers werden verhinderd niet meer dan 20% te verkrijgen van de tarwe in de Oekraïne. De mijnen in het Donetzbekken zijn onder water gezet. Verschillende jaren zullen nodig zijn om haar weer in goede ontginningscondities te maken. Wat betreft de fabrieken, zullen deze geheel moeten worden herbouwd" (New York, (AP) 16.11).

VERKLARING VAN TSJANG KAI SJEK.

Generalissimo Tsjang Kai Sjek zeide in een rede, dat de voorbereidingen voor een verenigde democratische defensie in het Verre Oosten gereed zijn. Hij drong er bij Groot-Britannië en de Verenigde Staten op aan om Japan zonder aarzelen te vermorzelen, tenzij de Japanners zich uit China terugtrekken en afbreken met de as. Tsjang zeide: „Nu is het vitale ogenblik er" (Chungking, (AP) 17.11).

BENOEMING DOOR HITLER.

Hitler benoemde Alfred Rosenberg tot Reichs Minister, belast met de burgerlijke administratie in de Oostelijke bezette gebieden. Het eerste gebied, dat onder Rosenberg wordt geplaatst, omvat Lithauen, Letland en een deel van Wit Ruthenië. Rosenberg is bekend als de ideologische leider van het nationaal-socialisme en wordt „de denker" genoemd. Hij is de uitgever van Hitlers nieuwsblad „Voelkischer Beobachter" en een expert in Oostelijke — vooral Russische — zaken. [Alfred Rosenberg is de ontwerper van het plan voor een „Nationale godsdienst" in Duitsland, waarover in ons „Algemeen Politiek Overzicht" van Zaterdag jl. — Red.] (Berlijn, (AP) 17.11).

OPPERCOMMANDO IN THAILAND GEVORMD.

De vorming van een Oppercommando voor de nationale defensie in Thailand werd gemeld door de radio van Bangkok. De Regentenraad, die optreedt namens den jeugdigen koning Anand Masidol, maakte Premier Luang Bipul Songgram tot Opperbevelhebber van de militaire strijdkrachten der kleine Aziatische natie van 15 millioen inwoners. Luitenant Generaal Luang Premyodji, Minister van Defensie, werd benoemd tot zijn vertegenwoordiger (Bangkok, (AP) 15.11).

1 MAN VAN DE „ARK ROYAL" VERLOREN.

Een communiqué van de Britse Admiraliteit luidt als volgt: „Thans zijn inlichtingen ontvangen, dat slechts 1 man van de „Ark Royal" gedood is. De naaste verwanten zullen in kennis worden gesteld" (Londen, (AP) 15.11).

HENRI PETERS TER DOOD VEROORDEELD.

De Brusseler Zeitung deelde mede, dat Henri Peters van Lille door de Duitse Krijgsraad te Brussel is ter dood veroordeeld op beschuldiging 2 Duitse soldaten uit een hinderlaag te hebben doodgeschoten op 24 Augustus (Berlijn, (AP) 15.11).

VREDESONDERHANDELINGEN MET FINLAND.

Hardnekkige berichten, die in het buitenland de ronde doen omtrent de voortgang van vredesonderhandelingen met Finland, welke door de Duitsers worden toegeschreven aan afkomstig uit Russische en Britse bronnen, werden door de autoriteiten besproken met de verklaring: „Als men tegen het Bolsjewisme vecht, kan men niet gewoon de strijd staken zonder enige zekere militaire objectieven bereikt te hebben" (Berlijn, (AP) 15.11).

MALTA VERSTERKT.

Het Italiaanse nieuwsagentschap Stefani deelde mede, dat de Britse vloot Malta versterkte met verschepingen van vliegtuigen vóórdat de Duitse duikboten de "Ark Royal" tot zinken brachten. De vloot keerde uit Gibraltar terug na de vliegtuigen naar Malta gevoerd te hebben. Het was een escorte voor een groot convooi van koopvaardijschepen naar het Midden-Oosten. Als resultaat van de aanval, waarbij de „Ark Royal" tot zinken werd gebracht en de „Malaya" ernstig beschadigd werd zonden de Britten schepen met voorraden, die dringend nodig zijn uit Gibraltar naar het Oosten zonder escorte, inplaats daarvan vertrouwende op het slechte weer. Dit werd uitgelegd als het tot zinken brengen door de Italianen van 2 stoomschepen op achtereenvolgende dagen met torpedo's van vliegtuigen (Rome. (AP) 17.11).

Het nieuws van vandaag.

Hideki Tojo, de Premier van Japan heeft een klaterende speech gehouden, waarin hij de politiek van Japan heeft uiteengezet.

Enkele punten: 1. Er moest een einde komen aan de Brits-Amerikaanse blokkade; 2. Groot-Britannië en de Verenigde Staten moesten zich niet met China bemoeien; 3. Japan heeft altijd getoond de vrede te willen bewaren; 4. Het prestige van Japan mag niet worden geschaad. De rede staat op de voorpagina.

Ook Franz von Papen, de aartsnazie, heeft gesproken in verband met de quaestie Turkije. Von Papen wenst, dat Turkije neutraal zal blijven, doch wat van veel meer belang is, deze man verklaarde, dat de vernielingstactiek van de Russen zo grondig was, dat de Duitsers slechts 20% van de tarwevoorraden uit de Oekraïne te pakken hadden gekregen, terwijl de mijnen helemaal waardeloos waren gemaakt, doordat de Russen ze vol water hadden laten lopen. Ook dit alles staat op blz. 1.

De oorlogsberichten geven weer reden tot hoop. De Russen zullen winnen. Hier en daar nemen de Duitsers nog wel eens een stellinkje zoals thans bijv. Kerch (blz. 3), maar bij Kalinin vriezen de Duitsers dood. En nu is het nog pas het begin van de winter. Nog verder naar het Noorden, in Karelië mislukken de Duitse aanvallen ook. (blz. 3).

Eindelijk is officieel bericht binnen, dat er slechts één man vermist wordt van de Ark Royal (blz. 1).

In Thailand is men voorbereidingen aan het treffen voor de vorming van een nieuwe oppercommando (blz. 1).

Litvinov en Steinhardt zijn per vliegtuig in Teheran aangekomen. (blz. 3).

De U.S.A.-marine heeft een Duits koopvaardijschip buit gemaakt in het Zuiden van de Atlantische Oceaan. (blz. 3).

Op de eilanden Aruba en Curaçao zijn vanmorgen de verkiezingen voor de Staten van Curaçao begonnen (blz. 1).

Kiezers van Curaçao:
Kiest No. 1 van de enige lijst:
Dr. M. F. DA COSTA GOMEZ.

Met diepe droefheid geven wij kennis van het overlijden van onzen geliefden broeder en oom

Joseph S. Corsen

in Colón, Rep. Panama.

1486) FAMILIE CORSEN.

DE LAATSTE UREN

Nog slechts enkele uren resten en dan zal vanavond om 18 uur de verkiezing voorbij zijn. Op verschillende stembureaux, konden wij zien, dat er druk gestemd werd.

Zonder enige formaliteit begon de stemming om 8 uur door het simpele feit, dat een stemlustige zich presenteerde en de voorzitter op de klok contrôleerde, of de man reeds toegelaten mocht worden. Aan de tafel drie heren, twee voor de contrôle van de uitgereikte stembiljetten, één om de kiezerslijst te paraferen. Voor de tafel de fris-groene bus, (zie technische beschrijving in ambtelijke taal op blz. 2), voorzien zelfs van een speciale klem voor het geval gedurende de stemming een opstandje zou uitbreken. Bij zo'n gelegenheid moet de bus nl. gesloten worden.

Vanmorgen reeds om half negen heeft Z. E. de Gouverneur in de Hendrikschool zijn unieke naam publiek horen voorlezen: Wouters Gielliam Johannes Josephus alvorens onze Landvoogd ook zijn stem ging uitbrengen. Zijne Excellentie, die door den Voorzitter van het stembureau Willem F. M. Lampe begroet werd was vergezeld van Zijn adjudant Laarschot Emile Christiaan Johan Marie van de.

Z. H. E de Apostolisch Vicarius toog ter stembus in het bureau, dat was ingericht in door Hem opgerichte Bisschoppelijke Nijverheidsschool. De voorzitter van dit bureau J. Th. P. M. van Nooyen groette den hoogwaardigheidsbekleder, dus was daarna genoopt de wereldlijke naam voor te lezen: Verriet Petrus Jan Hubertus.

Uit Aruba zijn nog geen berichten binnengekomen, doch het is te begrijpen, dat ook daar druk gestemd zal worden, te meer daar op Aruba door het bestaan van vier lijsten natuurlijk de animo tot het stemmen groter is dan hier op Curaçao.

Bij de verkiezingen van 20 December 1937 vergeleken, is er een flinke uitbreiding van het aantal stemgerechtigden te zien. Op Curaçao telt men vandaag op enkele honderden na evenveel stemgerechtigden als in 1937 in het gehele gebiedsdeel. Vooral Aruba kan door de verkiezing van heden veel beter naar voren komen. Het aantal stemgerechtigden is daar van 553 in 1937 op 1323 in 1941 gebracht.

Het thans vigerende kiesreglement geeft aan veel meer mensen uit ons volk de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op de samenstelling van onze volksvertegenwoordiging.

Morgen hopen wij de volledige, doch uiteraard nog officieuze uitslagen van de verkiezingen te kunnen publiceren. **Mochten er onder onze lezers zijn, die zich wel opgegeven hebben in Februari, doch nog niet naar het stembureau zijn geweest vandaag,** laten die dit dan onverwijld doen. Tot vanavond 18 uur heeft men nog tijd. De goede katholiek moet vandaag als hij op **Aruba** woont zijn stem uitbrengen op Dr. J. R. Arends en als hij op **Curaçao** woont op Dr. M. F. da Costa Gomez. Mogelijk, dat u voorkeur hebt voor een anderen persoon, **maar toch** is het beter die individuele voorkeur te laten varen, want door aan die zuiver persoonlijke voorkeur gehoor te geven **laat u een kostbare stem verloren gaan.**

Het is onnodig te zeggen, dat men met het op het stembureau voorhanden zijnde potlood het vakje voor de naam van Dr. Arends (op Aruba) of van Dr. da Costa Gomez (op Curaçao) rood moet maken. Verder moogt u niets, **absoluut niets,** op het stembiljet zetten. **Dus u moogt uw stembiljet ook niet ondertekenen of paraferen.** U vouwt het biljet op, met de namen naar binnen en laat het dan aan den Voorzitter van het stembureau zien. Die zal u dan zeggen het in de stembus te stoppen.

Wie een vergissing begaat, wie bijvoorbeeld per ongeluk een streep op het biljet trekt, wie het verkeerde hokje rood maakt, moet ogenblikkelijk met dat biljet naar den voorzitter gaan en om een nieuw stembiljet vragen. U moet dat foutief ingevulde biljet **dus niet in de stembus doen,** want dan krijgt u geen nieuw meer en is uw stem onherroepelijk verloren.

Als u deze courant in huis krijgt, **is de tijd om te gaan stemmen nog niet verstreken.** Maar u moet de lezing van de rest van de courant dan **ook uitstellen** tot u weer terug bent. Denkt eraan de gele kaart, die u is toegezonden, mede te nemen. Alleen indien u die kaart kunt overleggen, wordt u toegelaten. Wie de kaart kwijt is, kan een nieuwe krijgen op het Bevolkingsbureau, dat speciaal hiervoor open blijft.

Arubanen: maakt het vakje rood voor de naam van **Dr. J. R. Arends.**

Curaçaoënaars: maakt het vakje rood voor de naam van **Dr. M. F. da Costa Gomez.**

Katholieken: doet uw plicht!

Curaçao.

GROTE OEFENING VAN RODE KRUIS.

Gisteren hield de Transport-colonne van het Rode Kruis een grootse oefening te St. Michiel en Bullenbaai, terwijl het hoofdcommando en het hospitaal te Jandoret waren ondergebracht.

Deze oefening bewees ten volle de paraatheid van het Rode Kruis en kan beschouwd worden als een groot succes. Aan de oefening namen deel een 65-tal Rode Kruis mannen en ongeveer 15 dames: 120 schutters werden hierbij toegevoegd en fungeerden ten dele als brancard-dragers en gedeeltelijk stelden zij de oorlogsslachtoffers voor.

Behalve de commandant van het Rode Kruis, de Heer Piet Rietkerk en de doktoren Winkel, van der Kuyp, Dr. Aars en Dr. Bonne waren er nog Leger-commissaris Kapitein Dr. Adolphe W. J. M. Desertine en Kapitein Meyboom.

Ook Adjudant Emile van de Laarschot, secretaris van het Rode Kruis, afdeling Curaçao, en Mevrouw Paula van de Laarschot gaven blijk van hun belangstelling.

De slachtoffers waren de enige herinnering aan een verwoede vijandelijke beschieting en een landingspoging, die achter voor de kundigheid op moed van de verdedigers was verijdeld. De Rode Kruis werd uitgezonden om de Eerste Hulp te verlenen. Er werden twee secties gevormd, waarvan er een naar St. Michiel werd gestuurd, terwijl de andere onder plaatselijk commando van Sergeant Abraham Capello was gedirigeerd naar Bullenbaai. In alle haast werd er in beide sectoren een hulpverbandplaats opgericht voor de tijdelijke behandeling der patiënten, waarna ze zouden worden vervoerd naar de hoofdverbandplaats te Jandoret. Als vervoermiddel werden de ambulance gebruikt van het Rode Kruis en enige truckjes, de waren veranderd in hulpambulances. Met volledige uitrusting togen de mannen aan het werk en zochten het terrein af naar de verspreid liggende slachtoffers.

Vlug werden de mannen verbonden en vervoerd naar de hulpverbandplaats, tot welk doel te Bullenbaai een garage werd gebruikt onder leiding van Korporaal Verwey. Voor hetzelfde doel was te St. Michiel een school ingericht, die stond onder leiding van Sergeant Veldhuyzen. Beiden hadden hun handen vol met hun werk en kweten zich op onvolprezen wijze van hun taak.

Omstreeks 12.30 uur waren vrijwel alle patiënten, in totaal meer dan 50 overgebracht naar de hoofdverbandplaats, die in de zustersschool te Jandoret was ingericht. De diverse schoollokalen waren verdeeld in een ontvangkamer, een kamer voor lichtgewonden, een lokaal voor zwaargewonden, een lijkenkamer en een operatiekamer, waar de instrumenten en benodigheden voor een operatie op een tafeltje waren opgesteld.

De verpleegsters waren de lieftallige minzaamheid in persoon, ondanks haar drukke bezigheden. De doktoren liepen onderzoekend rond en letten op de behandeling van de slachtoffers. Gecompliceerde beenbreuken, borst- en hoofdfracturen waren geen zeldzaamheden, zodat ingrijpend moest worden opgetreden in de operatie-kamer. Doch niet immer mocht het van nutte zijn, en soms zag men een onder een wit kleed verborgen gestalte uit de operatiekamer gereden worden naar een andere afdeling, die bekend stond als de lijkenkamer.

Het zweet dwarrelde langs het lichaam van de leden van de Transport-colonne door het ingespannen werk.

De warme koffie echter en de dikke boterhammen zorgden voor den inwendigen mens, en deze eenvoudige maaltijd smaakte als de beste. Commandant Piet Rietkerk komt alle eer toe voor de organisatie en de soepelheid waarmee alles verliep. Ieder vulde zijn buikje en sloeg geen acht op de warme limonade, die smakelijk naar binnen werd gewerkt.

Tegen twee uur braken de schutters op om naar het kamp te gaan. Commandant Rietkerk bedankte hen voor hun bereidwilligheid om deel te nemen aan deze oefening en prees hun medewerking voor het welslagen ervan.

Hij hoopte dat ieder met een tevreden gemoed naar het kamp terugkeert. De commandant wees voorts in zijn korte toespraak op het nut dat dergelijke oefeningen hebben zowel voor de leden van de Transport-colonne als voor de schutters zelven.

Hierna begon de Rode Kruis met de opruiming van het hospitaal dat even later weder in een school was herschapen.

Den verpleegsters werd bij haar vertrek ook een dankwoord gericht door den algemenen leider, waar hij gewag de van een komende grootse oefening op Aruba.

HET FEEST VAN HAIM COHEN HENRIQUEZ.

De voorzitter van de Commissie van Onderwijs, de heer Haïm J. Cohen Henriquez vierde afgelopen Zondag zijn zilveren jubileum als lid van de Commissie van Onderwijs. Alhoewel de heer Cohen Henriquez te kennen had gegeven dit feest zo stil mogelijk voorbij te laten gaan, hebben zijn vele vrienden hem toch willen eren. Ruim 100 vooraanstaande personen kwamen in de loop van de dag hem gelukwensen. Namens den Gouverneur kwam adjudant Emile van de Laarschot den jubilaris feliciteren. Op de receptie verschenen o.a. Z.H.E. de Apostolisch Vicarius Mgr. P. I. Verriet O. P., vergezeld van Pater Ir. de Bruyn O. P., Prof. Mr. A. S. Oppenheim, Ir. J. Noorduyn, directeur van de C.P.I.M., dr. C. Süthoff, fr. M. Radulphus en nog vele anderen Het woord werd gevoerd door Mgr. Verriet O. P. dr. Goslinga, inspecteur van het Onderwijs, ds. Eldermans, den Heer Piet Winkel, ondervoorzitter van de Commissie van Onderwijs den heer Rustige en den heer Sprockel. De heer Haïm Cohen Henriquez dankte zeer bewogen voor al de hartelijkheid hem betoond en verzocht de karigheid zijner dankwoorden te wijten aan de grote ontroering, die hem bevangen heeft.

In het huis stond een schat van bloemen opgesteld, waaronder biezonder opviel het prachtige stuk van de Commissie van Onderwijs.

VERENIGINGSNIEUWS.

Kath. Sp. Centr.: Uitslagen: Tropials — Olympia 5 — 2; Jong Bonaire — Be Quick 2—2; K.S.C. — S.V.B. 0—2.

In overleg met de elftalcommissie is door de voetbalcommissie het volgende elftal uitgekomen voor de wedstrijden van as. Zaterdag en Zondag.

Koenen (Boca Junior)
Nicolaas (Jong Bonaire) Confessor (Athene)
Thode (Caribbean) Silberie (Jong Bonaire) Labast (Boca Junior)
Wanga (Tropials) E. Hudson (Boca Junior) J. Hudson (Boca Junior) Varsovia (Boca Junior) Rosario (Jong Bonaire).

Reserves: Nepomuceno (Athene); Pinedo (Olympia). Captain: Thodé.

ZILVEREN BRUILOFTFEEST.

Gisteren herdachten de heer en mevrouw Jossy Cohen Henriquez in stilte de dag, dat zij voor 25 jaren in het huwelijk waren getreden.

Vele vrienden lieten deze gelegenheid niet voorbijgaan om den Heer Henriquez te feliciteren, mede in verband met de promotie van den oudsten zoon, den Heer Ernest Henriquez, die in Nederland ongeveer een maand geleden gradueerde tot Mr. in de rechten.

VOORNAME PASSAGIERS OP DE „SANTA PAULA".

Passeren morgen op Curaçao.

Het schip „Santa Paula" dat Vrijdag vertrok, had de volgende passagiers aan boord **Frank P. Corrigan**, Ambassadeur der Verenigde Staten in Venezuela, **Hugo Parra Perez**, broeder van den Minister van Buitenlandse Zaken in Venezuela (op weg naar Caracas) en **Carlos Costello**, de Colombiaanse Consul te **Rotterdam** (op weg naar Bogota). Ook brengt **Jaime Gutierrez**, de Colombiaanse Consul te New York, een bezoek aan Venezuela en Colombia (New York, AP).

PASTOOR HAGEMANS SCHROK WAKKER.

Zondagmorgen half 4 schrok Pastoor Hagemans te Wishi wild wakker. Een kogel sloeg te pletter tegen de muur naast zijn bed. Het was gelukkig geen opzettelijke moordaanslag, maar de politie, die orde aan het stichten was in een nabijzijnd café en gebruik van wapenen moest maken. Een agent dacht een schot in de lucht te lossen, maar schoot niet hoog genoeg, zodat de kogel door de ventana's van de Pastorie van St. Theresia vloog en bijna den Pastoor geraakt had.

Zo kan men zelfs op Curaçao avonturen beleven!

OFFICIELE BEKENDMAKINGEN.

Verlof: A. M. Smit, techn. ambt. Dep. O.W., 4 weken vrijst. van dienst, C. P. Baiz, gevangenbewaarder Aruba, 4 weken vrijst. van dienst; Mej. S. Abady, tijd. schrijfster ten kantore van den Ontv. der Invoerrechten en Accijnzen alhier, 14 dagen vrijst. van dienst; J. M. J. Santos, ass. der belastingen op Aruba, 2 maanden binnenl. verlof, wegens langdurige, onafgebroken dienst van meer dan zes jaren, ingang 1 Dec. 1941.

Benoeming: H. A. Kemmink, tot tijd. Opz. Reinigingsdienst op Aruba: J. E. Hasselmeyer, tot tijd. schrijver ten kantore van den Ontv. op Aruba P. Septer, dienstpl. sergeant der Infanterie is bij de schutterij op Curaçao ingelijfd en benoemd tot sergeant der Schutterij (Infanterie).

Werkzaamstelling: F. W. Remor, als schrijver bij de Afd. Soc. en Ec. Zaken alhier.

Eervol ontheven: J. A. J. de Vries, Ontv. op Aruba van zijn werkzaamheden in Curaçaose dienst; op zijn verzoek; ingang 1 Januari 1942: H. C. Tjon Sie Fat van de verdere waarneming der functiën van waarnemend Ondergezaghebber, lid van de Voogdijraad, waarn. Hoofd van Politie en waarn. dienstdoend ambt. van het O. M. op Saba; P. E. Nassy, van de verdere waarneming der functiën van plaatsvervangend onder-gezaghebber, plaatsvervangend Pl. Hoofd van Pol. en buitengewoon agent van pol. op St Eustatius.

Waarneming: P. E. Nassy is tijd. belast met de functiën van waarn. Ondergezaghebber, lid v.d. Voogdijraad, waarn. Hoofd v. Pol. en waarn. dienstdoende ambt. v.h. O.M. op Saba; J. E. Loe Sack Sioe is tijd. belast met de functiën v. plaatsverv. Ondergezaghebber, plaats. Hoofd v. Pol. en waarn. dienstdoend ambt. v.h. O.M. op St. Eustatius.

Curaçaose Commissie Regeling Rechtsverkeer in Oorlogstijd: Eervol ontslag aan: Mr. H. I: Franke als lid, onder dankbetuiging voor de door hem als zodanig bewezen diensten. Benoemd: Mr. A. W. J. M. Desertine, plaatsvervangend lid tot lid.

Commissie van administratie voor de strafgevangenis en het huis van bewaring op het eiland Curaçao: Benoemd tot lid: F. A. Vromans.

De Gouvernements-Secretaris,
C. F. Gronemeijer.

Kiest No. 1. van de Katholieke Lijst: Dr. M. F. DA COSTA GOMEZ.

CHÈQUE-KOERSEN.

De Plaatselijke Banken noteren de volgende koersen:

	Inkoop.	Verkoop.
Batavia	99.50	100.50
Paramaribo	99.50	100.50
Caracas	45.57	48.—
New York	1.8850	1.9050
Londen	7.55	7.65
Zürich	--	47.—

EMMASTAD.

SOCIETEIT „ASIENTO".

Dagschotels: Heden: Biefstuk, geb. aard., snijbonen. Morgen: Bami.

Agenda:

Di. 18 Nov. 19.30 Comp. bilj. „B" kl.
Wo. 19 Nov. 19.30 Comp. bilj. hoofd.
Do. 20 Nov. 19.30 Comp. bilj. „C" kl.
Vr. 21 Nov. 19.30 Comp. bilj. „A" kl.

WACHTDIENSTEN: Ma. 17 Nov.

Telegram Afdeling: Hr. Schaap, tel. 353, Amalia van Solmslaan 4.

Shipping & Supplies: Hr. Meinster, tel. 304, L. de Colignylaan 20.

Scheepvaart Afd.: Hr. Karsch, tel 398, Beatrixlaan 16.

Voetbal: Dinsdag 18 November as. een vriendschappelijke wedstrijd Asiento 1 — M.S.V. 1. Terrein Rio Canario, aanvang 16.30 uur. Scheidsrechter Hr. Jansen.

Hoe een Ambtenaar de Stembus ziet.

„Hebbende twee lippen ...."
„Platte oogjes".

Ter uitvoering van een hele reeks artikelen, die betrekking hebben op het „Kiesreglement", heeft de Gouverneur, de Raad van Bestuur gehoord, besloten verschillende maatregelen te nemen.

Een dier maatregelen is het gebruik van een stembus, waarbij vooral opvalt de zeldzaam kundige beschrijving van de bus. Ziehier de schone bus:

„De stembus is een ronde bus, van boven enigszins schuin oplopende, gedekt met een rond deksel, in welks midden een sleuf ter lengte van 0.147 meter, ter breedte van 0.016 meter; het deksel vastgehecht aan de ene zijde der bus met een van binnen geklonken scharnier en hebbende twee lippen, passende op twee insgelijks in de bus geklonken ogen, waardoor twee hangsloten kunnen worden gehangen; de sleuf gedekt met een op het deksel vastgehecht plaatje, waaraan twee naar binnen uitspringende veren zijn bevestigd, welk plaatje van buiten toegedrukt zijnde, niet dan door middel van drukking aan de binnenzijde van het deksel kan worden geopend; aan de beide zijden van het, de sleuf dekkende, plaatje, twee platte oogjes en aan de beide zijden der bus in dezelfde richting, ter plaatse waar het schuin oplopen der bus begint, insgelijks twee platte oogjes; de oogjes van genoegzame breedte, dat daardoor een stuk band kan worden gehaald; boven op het deksel, achter het plaatje, een beugeltje, met een scharnier in het deksel vastgehecht en geschikt om over het plaatje, wanneer dit geopend is, gelegd en in een oogje door middel van een pennetje bevestigd te worden, teneinde het toeslaan van het plaatje te beletten; een hengsel, aan twee kanten der bus, waar het schuinoplopen begint, vastgehecht."

Ook het materiaal, waaruit de bus gewrocht moet worden, ontging niet aan het oog van de bestuurderen.

„De bus en het deksel kunnen worden vervaardigd, hetzij uit blik hetzij uit koper.

Het plaatje tot sluiting van de sleuf, de vier platte oogjes, het beugeltje en het hengsel zijn altijd van koper.

Door den Gouverneur kan voor een bepaalde termijn ontheffing verleend worden van het verplicht gebruik volgens het eerste lid, van blik of koper, en volgens het tweede lid, van koper. Bij die ontheffing kan het bezigen van een ander metaal vergund worden.

De bus wordt vervaardigd hetzij van de volgende afmetingen: de gehele hoogte 0.412 meter; van de bodem der bus tot waar het schuin oplopen begint 0.295 meter; de doorsnede der bus van onderen 0.275 meter; die van het deksel 0.199 meter; hetzij van afmetingen naar evenredigheid groter of kleiner dan de voormelde, doch niet kleiner dan een vierde der gemelde afmetingen."

Wat een bus! Wat een pronkstuk! En daar moest onze stembiljet in. Bij die platte oogjes en die lippen.

Die bus maakte reclame.

Politiek en Oorlog.

...RCH DOOR DE DUITSERS GENOMEN.

...DNB maakte bekend, dat Kerch, ...springplank op de Krim naar de ...asus, door de Duitse troepen ge...n is.

...t DNB zeide: „De belangrijke ...sche havenstad Kerch werd ge...n door Duitse troepen." Hieraan ...toegevoegd, dat met de verove...van deze stad het gehele Ooste...deel van het schiereiland Krim in ...e handen is. Het DNB zeide, dat ...uitsers tot nu toe honderdduizend ...genen hebben gemaakt bij de in...van de Krim. Deze mededeling ...e op berichten uit ingelichte ...e bronnen van straatgevechten in ...h.

...ze bronnen zeiden, dat Kerch en ...rtificaties, die de nauwe Straat ...Kerch beheersen, verschillende da...onder een voortdurend bombarde...gestaan hebben van de artillerie ...e luchtmacht. Het DNB zeide, dat ...nige schepen in de havens van ...h en Sebastopol, die klaarblijkelijk ...eld waren voor het evacueren van ...sche troepen, buiten dienst zijn ...ld en dat de soldaten, die zich bij ...okken ophoopten, hevige verliezen ...den hebben. Sneeuw en hagel ...den gemeld van vele punten aan ...front op het vasteland.

...t DNB verklaarde echter, dat de ...derende troepen niet worden ver...d door de koude en weidde uit over ...bekendmaking van het Hoofdcom...do van gisteren, dat 113 Russische ...sie-stellingen **rond Tikjvin wer-** ...veroverd. Van ingelichte Duitse ...e werd gezegd, dat de Russen goed ...apend zijn met machinegeweren, ...n op korte afstand werden bestre...door 2 Duitse compagnieën, die ijs ...sneeuw trotseerden om de posities ...estormen (Berlijn, (AP) 17.11).

...ZIES BIJ TIKJVIN EN KALININ TERUGGEDREVEN.

...egenaanvallen van het Rode Leger ...n volgens de Russen de Duitse ...dkrachten in de zones van Kalinin ...Tikjvin hebben teruggedreven in ...koude, die zo intens is, dat som...e der indringers doodgevroren ge...den werden. Het terugslaan van de ...tse strijdkrachten, die doorbraken ...et belangrijke gebied van Tikjvin, ...d in Kuibysjev gemeld.

...e Russische oorlogscorrespondent ...„Pravda" aan het Karelische front ...de mede, dat gedurende de afgelo...14 dagen de Duitse aanvallen in het ...tenga gebied gefaald hebben. In de ...te 10 dagen van de gevechten ver...n de Duitsers ongeveer 4000 man ...doden. Hieraan voegde de corre...dent toe, dat „onze eenheden de ...tsers in de flank aanvielen en ver...llende mijlen oprukten met verove...van een aantal belangrijke plaat...."

...Het Russische legerorgaan „Rode ...r", dat de slag bij Tikjvin een der ...angrijkste van de oorlog noemde, ...de, dat de Russen verschillende ...atsen heroverden. De richting van ...n aanval verplaatsende, braken de ...itsers door in een andere sector ...het Noordwestelijke front en pro...rden op te rukken naar Volkjov op ...mijl ten Noord-Westen van Tikjvin ...knooppunt van de Leningrad-Mur...nsk en Leningrad-Vologda spoor...n. De Duitsers zouden tot wagge...zijn gebracht, terwijl de Russen 2 ...pen heroverden. „Rode Ster" zeide, ...de Duitsers ook werden tot staan ...racht op de toegangswegen naar ...skou en Rostov, doch hun campa...s voortzetten aan het Finse front, in ...gebieden ten Oosten van Kursk en ...Orel ten Zuiden van Moskou (Lon...n, (AP) 17.11).

RUSSISCH COMMUNIQUÉ.

...Het Russische nachtelijk communi...é luidt als volgt: „Op 6 November ...chten onze troepen langs het gehele ...nt tegen den vijand. Aan het Ka...nfront en in een sector aan het ...idwestelijke front sloegen onze troe...n een aantal heftige aanvallen af van ...Duitse fascistische troepen en ...chten den vijand in de loop van de ...vechten zware verliezen toe aan ...nschappen en materiaal. 52 Duitse ...egtuigen werden op 4 November ...rnietigd en niet 44 gelijk eerder ge...ld werd. 12 Duitse vliegtuigen wer...n op 15 November vernield. Wij ...loren 5 toestellen. 3 Duitse vlieg...gen werden op 16 November nabij ...oskou omlaag gehaald."

...Een aanvullend communiqué bij het ...iddernachtelijk communiqué zeide: ...Op 15 November vernielden onze ...chtformaties, die aan de Westelijke, ...uidwestelijke en Zuidelijke fronten vechten, 44 Duitse tanks, 12 panserwagens en kleine tanks, meer dan 200 trucks met infanteristen en ammunitie. In een van de sectoren aan het Zuidelijk front vernietigden onze troepen in 7 dagen tijds 113 Duitse tanks, ongeveer 300 trucks met infanteristen en ammunitie, 27 kanonnen en 4 vijandelijke bataljons" (Moskou, (AP) 16.11).

VLIEGTUIG MET LITVINOFF EN STEINHARDT TE TEHERAN AANGEKOMEN.

Het vliegtuig met Maxim Litvinoff den Russischen Ambassadeur voor de Verenigde Staten, en Laurence Steinhardt, den Noordamerikaansen Ambassadeur voor Rusland, arriveerde omstreeks het middaguur veilig te Teheran 5 dagen na het vertrek uit Kuibysjev, Rusland, in een sneeuwstorm.

In het vliegtuig zaten ook Sir Walter Monckton van het Britse Informatiebureau en 2 Noordamerikaanse journalisten, Quentin Reynolds van „Colliers" en Alice Moats. Het vliegtuig stopte in de eerste nacht te Astrakhan, bleef toen 3 nachten in Baku en een nacht in Pahlevi. Het vliegtuig liep tweemaal over de lengte van het onder water staande veld alvorens heden op te stijgen. Sir Monckton zeide, dat sneeuw, hagel en koude winden de tocht bemoeilijkten. Hij zeide, dat het moreel in Kuibysjev hoog is, doch dat het centrum van Rusland nog steeds Moskou is, waar Stalin aan het roer staat. Bij een wapenschouw te Kuibysjev onlangs telde hij 250 vliegtuigen, 20.000 man en veel tanks (Teheran, (AP) 17.11).

KURUSU ARRIVEERT IN NEW YORK.

Saburo Kurusu arriveerde te New York op weg naar Washington. Hij zeide: „Er zijn zeer weinig geschilpunten tussen de Verenigde Staten en Japan." Toen hem gevraagd werd welk uitzicht naar vrede er bestond, antwoordde hij: „De pogingen van een enkelen man zijn te gering voor de huidige situatie. Wij moeten allen de gezamenlijke krachten inspannen" (New York, (AP) 15.11).

EEN INTERVIEW VAN VON PAPEN.

Het verhaal over een interview van een Spaansen journalist met Von Papen, waarbij Von Papen verklaard had, dat Turkije neutraal moet blijven, teneinde een nazie-aanval op Egypte te vergemakkelijken in geval Engeland een vredesbemiddeling zou weigeren, veroorzaakte een geweldige opschudding onder de Turken.

De biezonderheden van het interview, dat de jonge Señor Masoliver had toegegeven te hebben gemaakt, viel in Engelse handen en werd door hen gepubliceerd. Gelijk door de Britten beschreven werd, had Von Papen aan Señor Ramon Masoliver, correspondent van „La Vanguardia" te Madrid, verteld dat de Russische campagne verwoed gevoerd wordt met buitengewoon grote kosten voor beide partijen, doch dat ten slotte Duitsland Rusland zou verpletteren. Dan zou de gelegenheid voor Turkije komen om voor te stellen te bemiddelen tussen Engeland en Duitsland. In geval dit zou worden verworpen door Engeland, zou Duitsland een opruimingscampagne openen in het Middellandse Zeegebied.

In ruil voor in vrede te worden gelaten zou Turkije, volgens het interview van den Spanjaard, dat werd gepubliceerd, aan Duitsland zekere doorlatingsfaciliteiten moeten verstrekken voor de aanval op Egypte en het Midden-Oosten. Een autoriteit van de Duitse Ambassade weigerde commentaar te leveren over het onderwerp. Von Papen zelf weigerde Noordamerikaanse journalisten te ontvangen op grond dat het hem op het ogenblik ongelegen uitkwam.

De Turken kwamen natuurlijk in het bezit van de biezonderheden van het interview, toen dit werd ingediend om te worden overgeseind. Geen enkel woord werd officieel door de Turken uitgegeven, noch omtrent het interview, nocht omtrent het commentaar daarop. Het bericht omtrent hun verbazing over Von Papens verklaring, gelijk gemeld door Masoliver, werd echter snel verspreid.

Wat precies bedoeld werd door zekere „doorlatingsfaciliteiten" werd niet gemeld, doch dit betrof klaarblijkelijk Turkije's spoorwegsysteem om te worden gebruikt voor het vervoer van voorraden en mogelijk troepen naar het Midden-Oosten waar de Britten thans hun defensie versterken.

Von Papen zou hebben gezegd, dat Spanje en Turkije sterke mogendheden zijn aan beide einden van Europa. Italië werd niet genoemd. Bovendien zou Von Papen hebben onthuld, dat de Russen de achtergelaten bronnen zo geducht hadden vernield bij hun terugtocht, dat de Duitsers verwachten slechts 20% van de normale tarweoogst van de Oekraïne in 1942 te zullen krijgen. De sabotage werd beschreven als uitgebreid, terwijl de kolenmijnen in het Donetzbekken onder water zijn gezet en ingeslagen.

Het zal op zijn minst 3 jaren duren alvorens zij weer zullen kunnen worden ontgonnen (Ankara, (AP) 17.11).

AMERIKAANSE MARINE VEROVERT EEN AS-SCHIP.

Een marine-escorte stoomde langzaam naar de haven met een ernstig beschadigd as-koopvaardijschip, dat veroverd werd in de Zuidatlantische Oceaan, vermomd als een Noordamerikaans vrachtschip met de Amerikaanse vlag in top.

Het schip werd veroverd door een onbekende Noordamerikaanse kruiser op 6 November, doch het Marine Departement verzweeg het nieuws tot gisteravond laat, hetgeen leidde tot de mening, dat het schip zich op enkele uren van de haven bevond.

Volgens de marine zou de bemanning van het schip hebben gepoogd het tot zinken te brengen, zodra de kruiser opdracht gaf bij te draaien. Door een snelle actie van een reddingsgroep van pikbroeken, werd het schip echter drijvende gehouden, hoewel ernstig beschadigd en onzeewaardig. De Marine had niets te zeggen betreffende de juiste nationaliteit van het schip, bemanning of de bestemming. Evenmin werd gezegd naar welke haven het schip werd opgebracht, behalve dat het een haven is, die in het rechtsgebied ligt van de Verenigde Staten (Washington, (AP) 17.11).

GOUVERNEMENT WORDT DOOR BARMHARTIGHEID BEWOGEN.

De Joodse refugees aan boord van het Spaanse schip „Cabo de Hornos" krijgen permissie om op Curaçao voorlopig te verblijven tot verdere regelingen getroffen zijn.

De autoriteiten verdienen een woord van dank voor deze zeer menslievende beschikking.

ALLERLAATSTE NIEUWS.

Het Duitse Hoofdcommando deelde mede, dat Duitse en Roemeense troepen gisteren de belangrijke havenstad Kerch op de Krim genomen hebben na heftige gevechten. Volgens het Hoofdcommando zou het aantal gevangenen in de campagne op de Krim 101.600 bedragen.

De radio van Rome zeide, dat Generaal Maxime Weygand waarschijnlijk zal worden benoemd tot opvolger van Generaal Charles Huntziger als Minister van Oorlog.

Het Russische Informatiebureau deelde mede, dat Sovjet-guerilla's thans begonnen zijn met de operaties achter Duitse linies op de Krim. Guerillabenden hebben 16 bruggen opgeblazen, telefoondraden doorgesneden en een Duits transportschip met militaire voorraden tot zinken gebracht.

Premier John Curtis van Australië verklaarde dat het gevaar voor Australië in de Stille Oceaan „zeer zeer groot" is. Hieraan voegde hij toe, dat „geen enkele Australiër weet wanneer wij zullen worden geroepen onszelven te verdedigen."

Volgens „Rode Ster" zijn de Russen nog steeds in het bezit van Tikhivin. Aan het Russische front zou het thans ontzettend koud zijn en volgens de Russen zou er thans „Napoleon weer" heersen in Moskou. Op de Krim zou de temperatuur 5 graden gedaald zijn. Volgens de Britten zijn de Russen goed voorbereid voor de winter en hebben zijn honderdduizenden manschappen met ski's getraind na de harde lessen, die zij in de wintercampagne in Finland hebben opgedaan. Noordamerikaanse vliegtuigen en Britse tanks zouden reeds in de strijd worden gewo*p*en aan Russische zijde.

In Singapore arriveerden weer nieuwe Indische troepen.

Uit Caïro wordt gemeld, dat een nieuw Brits leger in Noord-Afrika is gevormd. Officieel wordt dit het 8ste leger genoemd.

Staten van Curaçao.

Vergadering op Dinsdag, den 18n. November 1941, des avonds te 8 uur.

TE BEHANDELEN ONDERWERPEN:

1. Ingekomen stukken.
2. Schrijven aan den Gouverneurnementsmissive dd. 7 October 1941 No. 5792 over het in het leven roepen van een modelboerderij.

De Griffier,
G. J. FERGUSON.

1480)

MEER ACHTING

In het milieu, waarin wij leven, is het een feit, dat de fout, die het gevallen meisje begaan heeft, voor groter wordt aangezien dan ze in werkelijkheid is. Komt zulk een geval ter sprake, dan is het schering en inslag, dat het meisje in absolute termen veroordeeld wordt. Zonder restrictie, zonder de mogelijkheid van verzachtende omstandigheden open te houden, en — wat erger is — zonder de wetten der christelijke naastenliefde in acht te nemen, wordt een meisje, dat moeder geworden is, gerekend onder de laagste rangen der samenleving. Zij heeft haar goede naam onherroepelijk verloren. Zij heeft een letsel voor haar leven. Een geheel navolgend leven zal niet in staat zijn haar schande uit te wissen.

Het zal een ieder duidelijk zijn, dat het een delicate onderneming is, een pleidooi te gaan houden voor het gevallen meisje. Men raakt tere quaesties aan, men loopt gevaar háár schuld te minimaliseren, en die der kwaadsprekers en lasteraars te overdrijven. Hadde de foutieve beoordeling van het meisje geen verdere gevolgen, dan ware het ook niet van groot practisch nut, erover uit te weiden. Maar in feite zijn de gevolgen zo verregaand funest, dat het in een christelijke samenleving heus geen weelde mag heten, als er eens een enkele maal een poging wordt gewaagd dit kwaad te keren. Misschien dat zulk een poging een klein vruchtje afwerpt. En als dit dan een begin van een kentering zou kunnen te weeg brengen in de publieke opinie, dan heeft het reeds alle reden de poging te wagen.

Het oordeel is in strijd met de waarheid.

Bij enige reflexie moet men inzien, dat het tè harde oordeel over de ongehuwde moeder niet zozeer berust op een weloverwogen redenering, maar veeleer voortkomt uit een van-jongs-af-aan bijgebrachte houding, een weinig-overdacht meepraten of een zich laten beïnvloeden door vluchtige indrukken. Geenszins is het een volkomen verantwoorde opinie.

Ten eerste dient men in het oog te houden, **dat de fout, die het gevallen meisje begaat, naar haar soort niet de ergste is.** Ieder kan aanstonds een serie zonden opnoemen, die die van het meisje in slechtheid verre overtreffen, **en niettemin evenveel voorkomen.**

Het is gemakkelijk zich eraan te ergeren, dat deze of die een kind gekregen heeft, het is tevens een aanprijzing van eigen deugdzaamheid als men haar misstap op verontwaardigde toon weet af te keuren: we kunnen er lang en breed — ja, veel te lang en breed — in gezelschap over praten, hoe het toch in 's hemelsnaam mogelijk is, dat zij, die voor een behoorlijk meisje doorging, nu zo diep gevallen is; maar zijn we even gebelgd over de veelvuldige fouten tegen de **broederlijke liefde, de rechtvaardigheid, de ouderplichten?**

Wie zal ontkennen, dat het in de „beste" families voorkomt, dat men maanden en jarenlang met elkander in volslagen onmin leeft? Haat en wrok tussen familieleden, ambtsgenoten of hen, die samen werken, behoren zeker niet tot de uitzonderingsgevallen. Maar daarover kan men in gezelschap met een paar woorden uitgesproken zijn. Dat hoort men bedekken met verzachtende termen, dat het „niet vlot gaat" tussen die en die; of dat deze „niet al te best" kan opschieten met die.

En hoe licht wordt er niet vergoelijkend gesproken in het zakenleven van een vriend of bekende! ook daar, waar het duidelijk is, dat de eerste wetten der rechtvaardigheid verkracht worden.

Maar „zaken zijn zaken" en er is een menigte verontschuldigingen.

Wordt hij die zijn kinderen niet naar behoren opvoedt, daarom veracht en afgewezen? Maar och, hij is niet zo godsdienstig „van aanleg", „hij heeft wat meer modernere opvattingen", of „het valt tegenwoordig ook niet mee". En zo kan men door gaan. **Allemaal excuses** die geen excuces zijn, maar die niettemin de goede faam van iemand beschermen.

Blijven we op het terrein van de zonde die het meisje bedreven heeft dan erkennen wij allen toch, dat de talloze geraffineerde practijken, die tegen de wetten der natuur indruisen, in haar soort en ook wel in aantal heel wat erger zijn. Detaillering of illustratie is hier overbodig.

Maar volgens de christelijke zedenleer blijft het als een onomstotelijke waarheid staan, dat hij die zijn broeder haat, en hij, die den evenmens grotelijks benadeelt, en hij, die zijn kinderen, hem door de hemel geschonken om er kinderen Gods van te maken, verwaarloost, en niet in het minst hij, die de wetten der natuur geweld aan doet, dat al dezen wel degelijk grotere fouten begaan dan het meisje, dat — God weet na hoeveel strijd en verzet — gevallen is. Doch met het eerstgenoemde en grotere kwaad is het mogelijk zijn goede naam te behouden; men kan zich als behoorlijk burger vertonen in de samenleving, en zelfs ook nog zijn plaats vooraan in de kerk behouden; terwijl men met het tweede kwaad — het mindere — de achting van eenieder verspeelt, en met de vinger nagewezen wordt. Een harde waarheid, maar een waarheid!

Verzachtende omstandigheden.

Een andere grond waarom in het algemeen genomen het oordeel over het gevallen meisje te hard uitvalt, is het voorbijzien van de omstandigheden. Deze kunnen in sommige gevallen zozeer verzachtend zijn, dat de werkelijke slechtheid van haar daad zeer gering wordt.

Een algemene omstandigheid, die sterk verontschuldigend is, is de erfelijke belasting. Het komt veel voor, dat zedelijk zwak staande ouders een zedelijk zwak staand kroost nalaten. De appel valt niet ver van de boom. Dit geeft een bewijs, dat de weerstand van het kind verzwakt is. Een andere omstandigheid is de enge behuizing. Het behoeft geen betoog, dat in hutten en krotwoningen de kiesheid heel wat te wensen over laat. Dan is de onvoldoende opvoeding een factor van groot belang. De opvoeding is machtig. Ook in een ongunstige omgeving kan een kind worden groot gebracht tot een degelijk burger der maatschappij en een voorbeeldig christen. Een opvoeding, die er op bedacht is, neemt de gevaren als een middel om de ziel te sterken. En zo zien we, dat ook te midden van veel ondeugdelijke mensen families leven, wier kinderen ongerept zijn. Maar groot is het aantal families, waar een opvoeding tot sterke wilskracht volkomen onbekend is.

En dan de verleiding. Hoe vaak heeft het meisje tegengestreefd, hoeveel heeft het gebeden, maar is tenslotte, onder de hevige aandrang of het geweld van den verleider, bezweken? Over de mogelijkheid van herhaalde verweringen — misschien wel heldhaftige — wordt door de wereld niet gesproken. Wel over de val, en daarover wordt veel te veel gesproken. Maar moet hij die tien maal wint en éénmaal valt, alleen beoordeeld worden naar die val? Wij doen zulks nergens. Zeker niet bij onszelf. O neen, verreweg het tegendeel! Maar wel bij de morele beoordeling van den evenmens. Misschien moeten te dezen opzichte sommige gevallen meisjes bewonderd worden in plaats van veracht!

De reden waarom juist de val van het meisje, en minder vaak de andere misstappen op zedelijk gebied, besproken wordt en minachting inboezemt, is hierin gelegen, **dat de daad van het meisje een uiterlijk gevolg heeft:** het kind, iets dat zichtbaar is, iets dat blijft. Geheel haar leven lang zal zij voor haar ene fout moeten uitkomen. Telkens en telkens opnieuw zal zij tegen haar omgeving, tegenover nieuwe kennissen, tegenover ieder met wie zij in meer nauw contact komt, haar verleden moeten bekennen. Nooit zal de wonde helen. De man daarentegen, die met haar de fout beging, blijft onbesproken. Weinigen of niemand komt het van hem te weten. En buiten hem leven er ook nog duizend anderen, die erger misdeden tegen de goede zeden, dan het meisje, maar voor de wereld zullen hun daden blijven als niet geschied te zijn, terwijl zij het onderwerp van het gesprek blijft.

Door dit al, wat we tot nu toe overwogen, wordt zij voor meer schuldig aangezien dan zij in werkelijkheid is. En dat is een onrecht. Zo slecht als de straf van algemeen veracht te zijn suggereert, is zij niet. Zij wordt gesteld onder een categorie van mensen, die zwaarder misdeden. Het gevallen meisje wordt belasterd.

Wie er oordelen.

Bij enig nadenken is het toch ook wel ietwat bevreemdend, dat men daar juist het hardst oordeelt, waar eenieder weet, dat de strijd moeilijk is. Wij mochten bij het vernemen, dat deze of gene jonge vrouw gevallen is, ons wel eens wat meer realiseren hoe wij zelf zouden gehandeld hebben in gelijkwaardige omstandigheden. Zouden allen, die het gevallen meisje zonder clementie plegen te veroordelen, in eenzelfde strijd ongelet zijn gebleven? Of nog sterker gesteld: zouden zij die veroordelen nooit zelf eens de val nabij geweest zijn? Of nog sterker: zouden al die heftige veroordelaars een ongerept verleden achter zich hebben? Voor menigeen is het maar een geluk, dat niet alle kwaad even duidelijk aan het licht komt als dat van het meisje. Maar ware dit wel het geval, dan zou er zeker milder over haar gesproken worden. Nu krijgt men vaak de indruk, dat de hardste veroordelaars het het hardst nodig hebben hard te oordelen. Met andere woorden, dat hun spreken een vlag is, die verdachte lading dekken moet. Misschien is het slechts een indruk.

We gaan echter te ver als we een hard oordeel in deze zaak in de regel verdacht zouden noemen. Ook onder de bestwillenden komt het voor, dat men, door een scheve opvoeding in dezen, zulke fouten begaat, dat ongemerkt der naastenliefde te kort wordt gedaan. Het is een onder goede christenen vaak aangetroffen houding, dat men meedogenloos alles dient te verwerpen, dat niet volledig in overeenstemming is met de goede zeden. Ieder inlaten, ieder medeleven met de slachtoffers — hetzij zij te verontschuldigen zijn of niet — heet dan een stap terug op het pad van eigen zedelijkheid. Dit is te verklaren; het is een uitvloeisel van ouderlijke prudentie, maar juist is het niet.

Bittere gevolgen.

Slechts weinigen maken het zich ten volle bewust, hoe wrang de vruchten zijn van het te harde oordeel over het gevallen meisje.

Het meisje voelt zich verstoten, zij voelt zich gerangschikt onder de laagste klassen der maatschappij. Vele worden schuw, en durven zich slechts bij uiterste noodzaak in het publiek te vertonen. Het komt voor, dat zulk een meisje maanden lang, ja zelfs een jaar lang en nog meer uit de kerk blijft, niet uit kwade wil haar zondagsplicht te verzuimen, maar enkel om de blikken en het gefluister der medemensen te ontlopen. Andere worden hard. Ze voelen zich teruggeduwd, en zijn er zich wel degelijk van bewust, dat haar door een te grote minachting onrecht wordt aangedaan. Zulk een wendt zich af van de massa, die liefde toont bij alle soorten van sociaal lijden, maar niet voor haar. Zij wendt zich af in de geest van: het haalt toch niets meer uit, de eer is toch verbeurd. Ze krijgt een wrok tegen de samenleving; ze trekt zich terug. Ze zal haar eigen geluk wel vinden. Wat anderen zeggen, laat haar koud.

Thuis vermaakt zij zich met haar kind, de enige, die oprecht tegen haar lacht. Zij speelt ermee, zij praat ermee, het maakt haar geluk uit. Grote mensen heeft zij niet meer nodig. Dat denkt ze althans. Maar die toestand blijft niet lang. Het gemis aan waardering is een tekort, dat aanvreet, zeker in het hart dat zo teder is als een moederhart. Op den duur drukt de verlatenheid te zwaar. Zo nu en dan krijgt zij bezoek van een jongen man, dien ene, dien ze reeds kent, of een anderen, die zegt haar leed en eenzaamheid te begrijpen. Deze troost streelt haar; **deze liefde** in een zee van minachting treft haar diep, wat voor een soort liefde het dan ook zij. Zij is doof voor waarschuwingen en dreigingen, zij luistert niet meer naar anderen. Er volgt een tweede en derde moederschap...... Men noemt haar nu een slet, zo een waaraan geen eer meer te behalen is. Men schudt het hoofd, en begrijpt niet hoe een mens zo slecht kan zijn......

Het arme kind.

En was de ellende van de moeder nu het enige gevolg van het tekort aan achting, dan was er één mens mee gemoeid, en wel een mens, die in ieder geval voor een deel zelf schuldig is en blijft. Maar we vergeten te veel het kind. Ook dat is een mens, een die zeker onschuldig is, en het niettemin hard zal moeten verduren. **Zonder persoonlijke schuld** krijgt het arme kind een zware erfelijke belasting te dragen, die het alleen maar in de allerongunstigste omstandigheden te boven zal komen. De kwade naam zal het voor zijn leven behouden.

Het is bekend, dat de levenshouding der moeder in de laatste maanden, dat zij haar kind onder het hart draagt, een diepgaande invloed uitoefent op het kind. Leeft zij voorbeeldig, rustig, in volkomen evenwicht, dan zal het kind daarin delen. Is haar lichaam of haar psychisch leven verstoord, dan zal ook het kind er de letselen van dragen. Maar hoezeer zullen lichaam en ziel van het gevallen meisje verstoord zijn! Welke gedachten moeten haar door het hoofd spelen, voordat zij haar kind ter wereld brengt! De schande wordt meer publiek; men zal meer gaan praten; kan ze het kind opvoeden? Het moet als buitenechtelijk worden aangegeven; ze krijgt zo'n boekje „Kinderen uit haar geboren". Het wordt buiten de gewone tijd gedoopt; geen klok geluid; de voorbijgangers zeggen dan: dat is er weer zo een! Zal zulk een toestand geen terugslag hebben op het kind?

En na de geboorte. Als de jonge moeder zich voortdurend minderwaardig gevoelt, als een, die te midden der anderen leeft als een zondares, zal dit zonder invloed blijven in de opvoeding van haar kleine? Het is moeilijk aan te nemen. Iedere wonde van de moeder brengt een wonde te weeg bij het kind. Lijdt de moeder aan een tekort, dan het kind ook.

Niet in het minst komt de godsdienstige kant der opvoeding in het gedrang. Ook hier lijdt de moeder aan een tekort, en dus ook het kind. De tijd voor de geboorte en de eerste tijd erna kan zij niet de sacramenten ontvangen, zoals andere christenen. Is zij verbitterd door al de ellende, dan zal ze er niet om malen. Heeft zij zich geestelijk goed weten te houden, dan zal ze het als een schrijnende pijn gevoelen, dat zij, die het door een blijvende schande toch reeds zo hard heeft te verduren en daarom alleen reeds meer hemelse sterkte nodig heeft, zulk een lange tijd van de voornaamste genadebron, de heilige Communie, moet verstoken blijven.

Het niet mogen communiceren.

Volgens een algemene gewoonte immers is het der ongehuwde moeder gedurende enige tijd niet toegestaan publiek ter heilige Tafel te naderen. Dit verbod is zeer zeker gegrond. Het is een toepassing van een meer algemene regel, dat een publiek zondaar niet publiekelijk kan communiceren, voordat zijn berouw over de daad duidelijk kenbaar, en aan de publieke ergernis restitutie gegeven is. Eenieder ziet de redelijkheid hiervan in. Deze regel geldt dus niet voor iemand, wiens zonde niet openlijk bekend is. Is deze laatste goed gedisponeerd, dan kan hij zelfs bij **een grote fout binnen korte tijd weer** communiceren. Dat hangt van zijn dispositie af. De grootte van het kwaad geeft dus niet de doorslag, maar de publieke ergernis.

Passen wij dit toe op het meisje, dan volgt, **dat ook bij haar de grootte van de fout niet de oorzaak kan zijn van de weigering.** Niet de jongen, die met haar zondigde en wellicht schuldiger is, valt onder de regel van niet te mogen communiceren, maar het meisje, omdat bij haar de zonde kenbaar wordt en zij dus ergernis geeft. Als zijn zonde en die van vele anderen eens uiterlijk kenbaar wierden, dan zouden er nog wel heel wat meer van de heilige Tafel moeten geweerd worden. We zouden versteld staan!

Een ander bewijs, dat de zonde op zich niet de doorslag geeft, is in het feit gelegen, dat men in ziekenhuizen of stichtingen, die apart bestemd zijn voor gevallenen, een veel mildere practijk toepast. Niet dat de aard der zonde verandert, maar de slachtoffers zijn daar onttrokken aan het voortdurend besproken worden van het publiek, en geven dus in feite minder ergernis.

Onze te ver gaande ve[...] mede-oorzaak, dat zij in [...] dig opzicht aan een tekort[...] die het gevallen meisje m[...] schenkt dan zij in werkel[...] dient, is medeschuldig. Hij [...] een mea culpa te zeggen, [...] haar te spreken, dat het kw[...] voudigd wordt. Het meis[...] schuld; dengene, die haa[...] treft schuld; dengenen, die [...] verkeerde omgeving pla[...] eens; **maar ook ons.** Allee[...] zonder schuld.

Mocht deze zienswijze [...] accentueerd lijken, dan be[...] maar eens het Evangelie op[...] op die bladzijden, waar onz[...] ker in contact komt met [...] Daar lezen we niets van ge[...] ook maar enigermate lijken [...] soms in gezelschap horen [...] verwijt wel Simon den Far[...] in de plichten der naastenli[...] schiet, maar tot de zondar[...] „Uw zonden zijn u verge[...] in vrede" (Luc. 7. 36—5[...]

Tot de groep Schriftg[...] Fariseeën, die een oversp[...] bij Hem brengt, zeige Hij: „[...] zonder zonden is, werpe [...] steen op haar." Allen maa[...] de voeten. En tot de zond[...] niemand u veroordeeld...[...] veroordeel u niet; ga hee[...] voortaan niet meer" (Joh. [...] Enkel mildheid en medeli[...] H. Schrift blijkt niet, dat [...] ker zich ooit vertoornd he[...] over een zedelijk gevallene [...] is bijna uitsluitend gericht [...] vroomheid der Fariseeën. De [...] ligheid heeft Jesus gegesel[...] is het juist, wat wij willen b[...] behoren geërgerd te zijn o[...] dat er zovelen voor eerzaa[...] die het niet zijn. Den goe[...] moet het een doorn in het [...] in een stad waar honde[...] meisjes leven, duizend en [...] heiligen rondlopen, die m[...] geweten hebben, maar zic[...] het recht aanmatigen haar [...] delen.

Een plicht e[...]

Wij vragen ons af, of d[...] beterd inzicht omtrent de [...] van het gevallen meisje en [...] liefde voor haar zieleheil, [...] aanmerkelijk kan verbete[...] Voor iederen christen geldt [...] de plicht, dat hij naar rec[...] heid oordele en handele, en [...] derliefde geen uitzonderin[...] Ware dit algemene practij[...] er reeds veel gewonnen. [...] streven hierna, door zo nu [...] te reflecteren op de ware [...] het kwaad, de bittere gevol[...] verkeerd oordeel, of de v[...] omstandigheden, zal zeker [...] goede vruchten voort te b[...]

Voor hen echter, die [...] biezondere wijze willen to[...] het heil van den evenmens [...] terrein een schone taak [...] door uit liefde meer te do[...] stricte plicht eist. Een lie[...] jegening van de gevallene, [...] delijk woord, een niet reag[...] eenmaal gebeurd is, en n[...] andere middelen, die de lie[...] geeft, kunnen een apostolaa[...] wellicht in het verborgen [...] ongetwijfeld menige ziel vo[...] zal winnen.

FEUILLETON.

HET MYSTERIE VAN KAMER No. 10

58).

— Juist!, vindt Chieri onbescheiden — En natuurlijk ontdekte ik de vellen papier met cijfers beschreven. Voor mij begonnen zich dezelfde vragen voor te doen, die u zich later stellen zou, ispettore Fabri, namelijk: van wien kreeg Roth die gegevens? Dat Roth zèlf spionneerde geloofde ik al dadelijk niet. Een spion, je kunt over hem denken zo je wilt, moet een zéér intelligent en beschaafd iemand zijn, en Roth was geen van beiden. Ik reisde voorzichtig achter Roth aan, alleen om te ontdekken, dat hij werkelijk kousen en sokken verkocht. Maar dit eenmaal bekend, werd de vraag, waar hij zijn gegevens vandaan haalde nog belangwekkender en urgenter. Ik volgde Roth op zijn bioscoop- en theaterbezoeken en hield zijn bezoekers in de gaten, ik onderzocht zoveel als ik dat kon elk zijner vrienden en vriendinnen buiten het pension, maar vond niets anders dan de mensen, die je gewoonlijk in café's en bioscopen vindt. Geen verdacht type.

Alleen één ding viel me op. De Kroaat verdiende goed. En, al ben ik dan niet meer actief accountant, ik ken de handel genoeg om te weten, dat hij met de verkoop van kousen en sokken, als je tenminste niet een grote streek als monopolie en een zeer grote fabriek achter je hebt, wat bij Ernesto Roth niet het geval was, geen rijkdommen verdient.

Gevolgtrekking. Ernesto verdient te veel voor wat hij doet. En verder: Ernesto heeft géén medeplichtigen buiten het pension.

En dùs heeft hij ze in het pension.

Wie dus? Dr. Bagnante, Dr. Dago, Signor Hansen, Signor Feloso, de dames Simonul, Oldman, Beauchamp of Woschki?

En toen had ik geluk. Ik kwam namelijk door een fout op de goede weg. Ik redeneerde zo: als spionnen gegevens in Italië willen verzamelen zullen ze daarvoor een Italiaan en niet een buitenlander nemen. Ik haalde dus een streep door alle gasten van Signor Ricco en hield over: Dr. Bagnante, Dr. Dago en Paolo Feloso. Wie van de drie?

Als iemand spionneert kan hij dat om twee redenen doen: om geld of uit vaderlandsliefde. Maar als het uit vaderlandsliefde gebeurt is het - logischerwijze een buitenlander. Niemand verraadt zijn eigen vaderland uit vaderlandsliefde, niet?

— Keurig, Signor Chieri, prijst Fabri en Chieri wordt waarlijk rood.

—Dus daar we hier drie Italianen voor ons hebben, moet het om geld gebeuren. Wie van de drie kan geld gebruiken? Dr. Bagnante niet. Want Dr. Bagnante studeert en leeft hier op kosten van zijn ouders, die welgesteld zijn. Onnodig te zeggen, dat ik me daarvan via Rome al overtuigd had.

— En toen kwam u op mij, zegt Paolo droog.

— Ja, maar ik bleef niet lang bij u. U bent een goede pientere jongen, maar uw maatschappelijke positie is niet hoog genoeg om een spion te kunnen boeien. Bleef Dr. Dago. En ik voelde dadelijk, dat ik hier de goede hand had. Militair arts. Kan men het beter treffen?

Ik begon over Dr. Dago geleidelijk informaties te verzamelen. Hij werd getetst als een ijverig, plichtsgetrouw en kundig dokter, die door zijn superieuren zeer hoog geschat werd. Tot zover dus niets biezonders. Maar één biezonderheid trof me. De dokter werd vooral geroemd, omdat hij zich zo menselijk toonde tegenover zijn patiënten, vooral persoonlijk contact met hen zocht, lang aan hun bedden in het ziekenhuis zat te praten. Er zijn zeker veel dokters die dat doen, maar den iewat hoogmoedigen, spottenden en terughoudenden Dago kon ik mij als sympathiek en vaderlijk vriend der zieken niet goed voorstellen. Een goed dokter, zeker, maar geen gesprekken met mensen, die hij nauwelijks kent? Neen, dat klopte niet met het beeld, dat ik me langzamerhand van zijn karakter gevormd had.

Intussen ging ik door elke gelegenheid te benutten onbemerkt in Roths kamer te gaan en daar rond te neuzen. Daarbij viel mij op, dat de met cijfers beschreven vellen papier steeds vermenigvuldiger werden. Er werd dus wel degelijk in stilte gewerkt. En van dit ogenblik af beheerste mij nog slechts één gedachte. Die vellen papier in handen te krijgen en te ontcijferen.

— Waarom nam ze u dan niet gewoon weg?, vraagt Anne Oldman.

— Omdat, signora, in dat geval Roth gemerkt had, dat er op hem gelet werd en dus gewaarschuwd was. Zeker, hij had de diefstal niet kunnen aangeven zonder zich bloot te stellen, maar ik wilde niet alleen de wijze van spionnage weten, ik wilde het hele stelletje aan de justitie kunnen overleveren.

Daartoe moest ik zekerheid hebben over de personen, die tot dat „stel" behoorden. Ik bespionneerde den Kroaat dus nog intensiever dan tot nu toe. Buiten het feit, dat mijn verdenkingen tegenover Dr. Dago steeds meer vaste vorm aannamen, merkte i[...] Clawdia Woschki zich eig[...] met den Kroaat bezighield, [...] maal was. Van tere gevoe[...] geen sprake zijn. Wat L[...] merk ik ook. Waarom zag i[...] dikwijls bij Ernesto? We[...] kort zijn. De zekerheid, dat [...] de een of andere wijze vo[...] werkte verkreeg ik op de [...] als u, Signor Fabri. Ik beg[...] de financiële quaestie te i[...] Wàt ze eigenlijk precies d[...] niet duidelijk, maar dat [...] Hansen wellicht ophelderen.

Toen geschiedde de moord[...]

Toen Signor Hansen zijn [...] liep en ik alleen in Roths [...] zàg ik mijn kans. Ik deed [...] open, stal de documenten e[...] onder mijn jasje verborgen. [...] loso was tè overbluft om het [...] en ik kon, onder het voorw[...] sigaar te halen ze naar [...] brengen. Nu had ik dus de [...]

Word[...]